เขียนโดย ภาษาสยาม
วันอังคารที่ 09 กันยายน 2008 เวลา 11:08 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 11 กันยายน 2008 เวลา 13:50 น.

พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ ๒๕๓๐ ได้ให้ความหมายของ สารคดี เอาไว้ว่า เป็นเรื่องที่เขียนขึ้นจากความเป็นจริง มิใช่จาก

จินตนาการ ส่วนความหมายในเชิงปฏิบัติของนักเขียนสารคดี หมายถึง ประเภทงานเขียนที่แต่งขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้เป็นสำคัญ

แต่จะต้องใช้ภาษาสำนวนที่คมคายชวนให้ติดตามอ่าย

วิลาศ มณีวัต นักเขียนสารคดีผู้มีชื่อเสียงของเมืองไทยได้กล่าวถึงบทบาทของสารคดีว่า

๑. ต้องเสนอเรื่องราว (to in form)

๒. ต้องชักนำความคิดของผู้อ่านไปในทิศทางที่ผู้เขียนต้องการ

๓. ต้องให้ความบันเทิง ชวนอ่าน

ในทางวิชาการ นักวิชาการได้พยายามจำแนกประเภทของสารคดีไว้แตกต่างกัน ซึ่งพอจะประมวลไว้เพื่อเป็นความรู้ได้ดังนี้

๑. สารคดีบุคคล

๒. สารคดีโอกาสพิเศษ

๓. สารคดีประวัติศาสตร์

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันอังคารที่ 09 กันยายน 2008 เวลา 11:08 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 11 กันยายน 2008 เวลา 13:50 น.

๔. สารคดีท่องเที่ยว

๕. สารคดีแนะนำวิธีทำ

๖. สารคดีเด็ก

๗. สารคดีสตรี

๘. สารคดีเกี่ยวกับสัตว์

๙. สารคดีความทรงจำ

๑๐. สารคดีจดหมายเหตุ

โครงสร้างของสารคดี

การเขียนสารคดีให้น่าสนใจติดตามอ่านนั้น จะต้องมีโครงสร้างที่สำคัญดังนี้

นำเรื่อง

การเขียนนำเรื่องเหมือนกับการดูไตเติ้ลของภาพยนตร์นั่นเอง ภาพยนตร์เรื่องนั้นจะน่าสนใจหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการนำเรื่อง

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันอังคารที่ 09 กันยายน 2008 เวลา 11:08 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 11 กันยายน 2008 เวลา 13:50 น.

การนำเรื่องของสารคดีมีรูปแบบหลายวิการ ได้แก่

- แบบสรุปเนื้อหา

- แบบเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์สำคัญ

- แบบเปิดเรื่องโดยยกสุภาษิต คำพังเพย กวีนิพนธ์ หรือ คำคม มากล่าว

- แบบเปิดเรื่องโดยใช้ประโยคสำคัญ

- แบบเปิดเรื่องโดยการยกเหตุการณ์เปรียบเทียบ

- แบบเปิดเรื่องด้วยการพรรณนา

- แบบเปิดเรื่องด้วยการย้อนอดีต

เนื้อเรื่อง

นับเป็นส่วนสำคัญของการเขียนสารคดีทั้งนี้เพราะสารคดีจะน่าสนใจแค่ไหนขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง ดังนั้นเรื่องที่จะนำมาเขียน

เป็นสารคดีนั้นต้องกลั่นกรองอย่างรอบคอบว่า อ่านแล้วได้สาระอย่างไร มีประโยชน์ และน่าสนใจเพียงใด

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันอังคารที่ 09 กันยายน 2008 เวลา 11:08 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 11 กันยายน 2008 เวลา 13:50 น.

สรุปเรื่อง

การเขียนสารคดีนั้นเมื่อนำเรื่องแล้วต้องมีการดำเนินเรื่อง หลังจากดำเนินเรื่องจนครบถ้วนแล้วก็จะถึงส่วนสรุปเรื่อง เพื่อให้ปมของเรื่องนั้นยุติตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

- สรุปให้เห็นความสำคัญของเรื่องที่นำเสนอ

- สรุปความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม

- สรุปเนื้อหาเพื่อโน้มน้าวให้เกิดการร่วมมือต่างๆ

- สรุปเนื้อหาเพื่อให้เกิดความตระหนัก

ที่มา สารคดีและการเขียนสารคดี . ถวัลย์ มาศจรัส.